Абрахам Харольд Маслоу

Қажеттіліктер пирамидасы — адамның қажеттіліктерін сипаттайтын иерархиялық моделдің жалпы атауы, ол американдық психолог **Абрахам Харольд Маслоу** (ағылш. *Abraham Maslow* 1943 ж. "Psychological Review" журналында басылып шыққан "Адамның мотивациясының теориясы" ("A Theory of Human Motivation") мақаласында алғашқы рет қажеттілік иерархиясын бейнелеген.

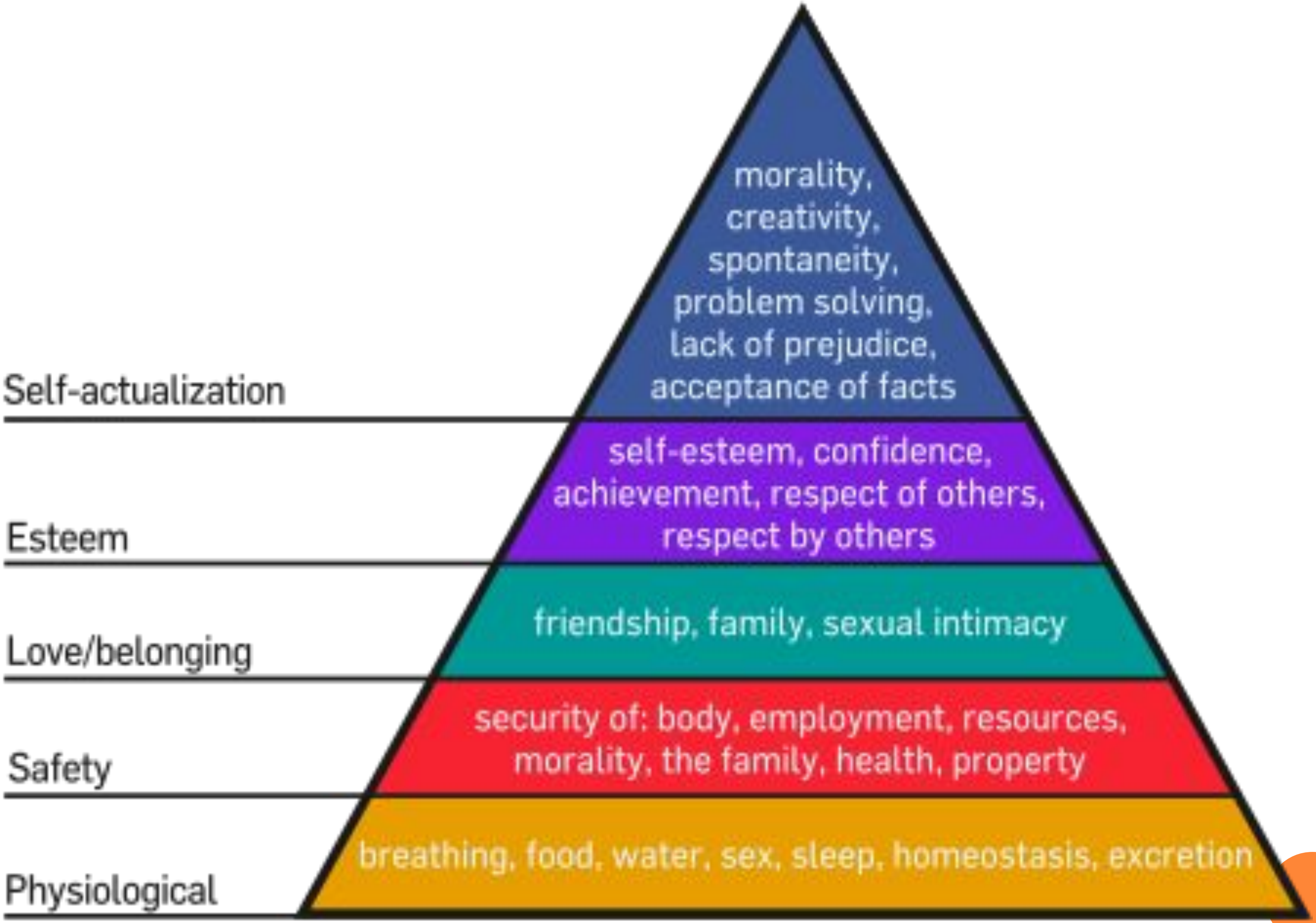
morality,
creativity,
spontaneity,
problem solving,
lack of prejudice,
acceptance of facts
Self-actualization
self-esteem, confidence,
achievement, respect of others,
respect by others
Esteem
friendship, family, sexual intimacy
Love/belonging
security of: body, employment, resources,
morality, the family, health, property
Safety
breathing, food, water, sex, sleep, homeostasis, excretion
Physiological

Толығырақ оның ой тұжырымдары 1954 жылғы "Құлшыныс пен Тұлға" (Motivation and Personality) атты кітапта берілген. Маслоудың өзі иерархилық қатарға коймай 5 деңгейлік қажеттілік атап көрсетеді :

- Физиологиялық: аштық, шөл, жыныстық қатынасқа талпыныс және т.б.
- Қауіпсіздік: өмір сүруге қауіпсіздік, комфорт, өмір сүру жағдайларының тұрақтылығы.
- Әлеуметтік: әлеуметтік байланыс, тілдесу, жақындық, басқаға және өзіне көңіл бөлу, бірге жұмыс істеу.
- Абыройлық: өзіне құрмет, сырт адамдардан құрметке ие болу, басқалар мойындап абыройлы болу, табысқа жету мен жоғары баға алу, қызметте өсу.
- Рухани: тану, өзін орнын табу, өзіндік сипаттау, өзін өзі тану.

Одан толығырақ санатталған иерархия да бар. Жүйеде жеті деңгейлі (приоритеттер) қажеттілік бар:

- Физиологиялық (ең төменгі)
- Қауіпсіздік
- Махаббат/бір нәрсеге тиеселілік
- Құрмет
- Білім алу
- Эстетикалық
- Өзінің маңызын түсіну

Әр деңгей іске асқанда, келесі деңгей маңызға ие болады. Бірақ бұл алдыңғы қажеттілік маңызын жоғалтты дегенді білдірмейді. Сонымен қатар әр деңгей тұрақты приоритеті, орны болмайды пирамидаға сәйкес, яғни әр адамға әр қандай қажеттілік маңыздылығы әр түрлі.

Өзіңді жетілдіре
түсу қажеттілігі
(рухани даму, өсу)
Сый-құрмет қажеттілігі
өз-өзіне құрмет, атақ- мансап...)
Әлеуметтік қажеттіліктер
(достық, махаббат, қарым-қатынас.....)
Қауіпсіздік қажеттілігі
(Ауру-дерттен, қылмыс пен дұшпаннан сақтық сезімі)
Физиологиялық қажеттілік
(тамақ, су, киім-кешек, ұрпақ жалғастыру....)

адамдар үнемі қандай да қажеттіліктерді сезеді;

адамдар бөлшек топтарға біріккен күшті белгіленген қажеттіліктер жинағын бастан кешіреді;

қажеттіліктер тобы бір-біріне қатысты иерархиялық түрде орналасқан;

қажеттіліктер қанағаттандырылмаса, адамды іс-әрекеттерге түрткілейді. Қанағаттандырылған қажеттіліктер адамдарды қайта ынталандырмайды;

егер қажеттілік қанағаттандырылса, оның орнын басқа қанағаттанбаған қажеттілік басады;

shava.kz

Назарларыңызға рахмет

Қабылдаған: Сарбасова К.А.
Орындаған: ЗПИП-16-3
Қуанышова Ә.Д